

Hybrydowość w tekstach prawnych Unii Europejskiej – próba analizy

PRZEMYSŁAW BROM

*Akademia Techniczno-Humanistyczna w BielskuBiałej,
Wydział Humanistyczno-Społeczny, Willowa 2,
PL – 43-309 Bielsko-Biała, pbrom@ath.bielsko.pl*

Avtor predstavlja značilna sredstva, ki vplivajo na prevajalčevo izbiro določene prevodoslovne strategije, in kaže, katere strategije najbolj vplivajo na končno podobo prevoda. S pomočjo analize jezika poskuša določiti, kako na tako standardizacijo jezika vplivajo t. i. hibridni elementi v izbranih pravnih besedilih Evropske zveze.

The present paper attempts to characterize the factors which have the decisive influence on selecting a specific translational strategy by a translator and defining which strategies exert the biggest influence on the final form of the translation text. Moreover, based on the judicial text of the EU, there has been an attempt of specifying the extent to which the standardization present at the linguistic level affects the occurrence of hybrid elements in texts.

Ključne besede: hibridna besedila, prevajanje, pravna besedila, Evropska zveza

Key words: hybrid texts, translation, judicial texts, European Union

Ostatnie dekady to okres niewątpliwego postępu w badaniach nad typologią tekstów. Nacisk kładziono w nich w pierwszej kolejności na analizę gatunkową, przy czym badania opierano najczęściej na konkretnych realizacjach tekstów należących do poszczególnych gatunków (Żydek-Bednarczuk 2005: 256). Powstawały tym samym klasyfikacje, pierwotnie obejmujące najczęściej opis istotnych czynników lingwistycznych, rzadziej wskazujące jednakże na równie istotne czynniki o charakterze pozajęzykowym – kulturowym, komunikacyjnym itp. (por. np. Witosz: 2004, van Dijk: 2001, Wojtak: 2004, Żydek-Bednarczuk: 2001, Bartmiński: 2004 i inni).

W związku z tym liczne pytania wciąż pozostają otwarte: jakie są wzajemne relacje pomiędzy gatunkiem, typem tekstu a rejestrem języka? Na podstawie jakich kryteriów można zakwalifikować tekst do konkretnego gatunku? Czy te kryteria mają charakter wewnątrztekstowy, czy też należy ich szukać również poza samym tekstem? Czy cechy gatunków różnią się w zależności

od kultury, w jakiej powstał tekst? Jeżeli tak – w jaki sposób kultura tekstu źródłowego wpływa jego na cechy gatunkowe?

Nie ulega wątpliwości, iż specyfika działalności prawnej Unii Europejskiej wymusza na jej uczestnikach operowanie w największym stopniu tekstem – zarówno w jego formie pisemnej, jak i ustnej (z jednoznaczną jednakże przewagą tej pierwszej). Jednocześnie precyzyjne zdefiniowanie *tekstu prawnego* tylko na pozór wydaje się być zadaniem łatwym, definicja taka obejmować będzie bowiem całe spektrum tekstów należących do najróżniejszych typów i gatunków. Wydaje się jednakże, iż w celu zakwalifikowania danego tekstu do kategorii tekstów prawnych można zastosować dwa podstawowe kryteria: funkcjonalne i tematyczne. Tekst prawny jest zatem elementem działań prawnych, w ramach których pełni określoną funkcję, wynikającą z danego typu aktywności prawnej a jego temat w pierwszej kolejności odnosi się do prawa. Inną cechą charakterystyczną tekstów prawnych Unii Europejskiej jest fakt, iż w zdecydowanej większości są one skierowane do szerokiej grupy odbiorców. Jednocześnie z powodu tego, że poszczególne teksty powstają w ramach szeroko rozumianego dyskursu prawnego, cechuje je daleko posunięta intertekstualność.

Jeżeli chodzi o zasięg oddziaływania, dyskurs prawny realizowany jest na dwóch poziomach: krajowym i międzynarodowym. Teksty powstające na poziomie krajowym są silnie nacechowane poprzez uwarunkowania kulturowe w jakich powstają. Wpływy kulturowe ujawniają się w nich głównie w postaci licznych odniesień do konkretnych uwarunkowań danego społeczeństwa – nie tylko prawnych, lecz często również ekonomicznych czy politycznych.

Teksty powstające na poziomie międzynarodowym są najczęściej efektem działalności ponadnarodowych instytucji, takich jak np. Organizacja Narodów Zjednoczonych, NATO, czy Unia Europejska. Teksty te są bardzo często przedmiotem przekładu, są bowiem skierowane do szerokiego kręgu odbiorców, należących niejednokrotnie do różnych kultur i posługujących się różnymi językami. Postępujące umiędzynarodowienie działalności prawnej powoduje, że proces tłumaczenia staje się coraz istotniejszym elementem komunikacji.

Przekład jest procesem komunikacji międzyjęzykowej (lub szerzej – międzykulturowej) zapoczątkowanym przez tekst źródłowy, pełniący w swojej kulturze określoną funkcję. Tekst ten, powstając w określonym miejscu i czasie, skierowany był do mniej lub bardziej konkretnego odbiorcy, świadomego konwencji tekstowych oraz dysponującego wiedzą niezbędną do jego zrozumienia. Warunki te ulegają zmianie w procesie przekładu – zmienia się zarówno miejsce, czas, jak i osoba odbiorcy tekstu. Wymienione czynniki, obok wielu innych, mają decydujący wpływ na wybór przez tłumacza określonej strategii translatorskiej. Spróbujmy zatem najpierw scharakteryzować

te czynniki i określić które z nich w największym stopniu wpływają na ostateczny kształt tekstu tłumaczenia. W celu uzyskania jak największej możliwej precyzji wyводу w niniejszym tekście przyjęto, iż opisywane zjawiska i związane z tym wnioski dotyczą przekładu pisemnego.

Jednym z podstawowych problemów dla tłumacza jest odnalezienie w tekście norm kulturowych charakterystycznych dla języka źródłowego oraz określenie które z nich wpływają w sposób zasadniczy na tekst oryginału, jak również podjęcie decyzji w jaki sposób oddać ich znaczenie w tekście tłumaczenia. Anna Trosborg (1997: 147) definiuje cztery rodzaje strategii translatorskich uzależnionych od sposobu określenia znaczenia norm kulturowych: tłumaczenie zorientowane na kulturę źródłową, tłumaczenie zorientowane na kulturę docelową, tworzenie tekstu hybrydowego oraz tworzenie tekstu międzynarodowego.

W wyniku tłumaczenia zorientowanego na kulturę źródłową powstaje tekst, który dla kultury docelowej stanowi element nowy, dotychczas nieznan – w zależności od uwarunkowań politycznych kultura źródłowa narzuca kulturze docelowej nowe dla niej zjawiska (konwencje tekstowe, nowy gatunek, rodzaj tekstu itp.). W tłumaczeniu zorientowanym na kulturę docelową dochodzi do modyfikacji konwencji tekstowych oryginału, które zostają zastąpione swoimi odpowiednikami z kultury docelowej. Tekst hybrydowy powstaje wtedy, kiedy tłumaczenia dokonuje się w sytuacji komunikacyjnej, do której dążą dwie (lub więcej) kultury – tekst jest wynikiem współpracy a kontakt między kulturami spowodowany najczęściej procesami występującymi na poziomie międzynarodowym. I wreszcie, tekst międzynarodowy charakteryzuje się tym, iż zawarte w nim konwencje tekstowe nie ulegają w procesie tłumaczenia znaczącym zmianom – są zatem elementem kultury globalnej.

Jednocześnie można wskazać kilka czynników w znaczący sposób wpływających na wybór określonej strategii tłumaczeniowej (Trosborg 1997: 148). Jest to w pierwszej kolejności gatunek tłumaczonego tekstu. Teksty przemówień politycznych lub wewnątrzpaństwowe akty prawne posiadają wiele cech charakterystycznych dla kultury, w której powstały, podczas gdy na przykład teksty naukowe lub akty prawne o charakterze ponadpaństwowym zawierają częściej normy o charakterze międzynarodowym.

Drugim istotnym czynnikiem jest funkcja, jaką ma w założeniu pełnić tekst tłumaczenia. Jeżeli np. w tekście tłumaczenia przemówienia politycznego dominuje funkcja informacyjna, nie ma potrzeby zmiany konwencji tekstowych pochodzących z kultury źródłowej. Taka potrzeba zaistnieje jednakże, jeżeli tłumaczenie ma pełnić funkcję impresywną (jego celem jest np. zmiana określonych postaw wyborców) – tekst powinien wówczas zawierać konwencje charakterystyczne dla kultury docelowej.

Kolejny czynnik to status tekstu źródłowego lub jego autora. Jeżeli tekst (lub jego autor) zajmuje szczególną pozycję w kulturze źródłowej, pewne elementy charakterystyczne będą zachowane w tłumaczeniu (może to być np. wierne odtworzenie w tłumaczeniu stylu języka utworu źródłowego). Szczególna pozycja, jaką zajmują we współczesnym świecie korporacje międzynarodowe powoduje, iż tworzone w nich teksty marketingowe są w zasadzie identyczne na całym świecie, podczas gdy niewielkie przedsiębiorstwa planujące ekspansję na rynki zagraniczne zwykle dopasowują swoje teksty reklamowe do odbiorcy docelowego.

Równie istotnym elementem jest czytelność tekstu (ang. *readability*), będąca wynikiem wyboru przez autora jednego z dwóch podejść do tekstu. Pierwsze zakłada odpowiedzialność nadawcy tekstu za jego czytelność, drugie zaś przenosi tę odpowiedzialność na odbiorcę – w jego gestii jest wówczas poprawne odczytanie intencji autora.

I wreszcie kolejna kwestia: lojalność tłumacza – względem autora tekstu oryginału lub odbiorcy tłumaczenia. Może tutaj wchodzić w grę wiele dodatkowych czynników, jednym z nich może być wspomniany już status autora tekstu, którego prestiż może zadecydować o wyborze przez tłumacza strategii, w której pozostawia on w tekście tłumaczenia bez zmian pewne struktury charakterystyczne dla kultury źródłowej, pomimo iż mogą one być nie do końca zrozumiałe dla odbiorcy tekstu wtórnego.

Opisane powyżej czynniki w dużym stopniu wpływają na proces przekładu i powodują niejednokrotnie iż jego efektem jest powstanie tekstów hybrydowych – zawierających konwencje tekstowe charakterystyczne zarówno dla kultury źródłowej, jak i docelowej, będących jednocześnie wynikiem swoistych negocjacji między kulturami. Strukturami, w ramach których powstaje najwięcej tekstów hybrydowych, są instytucje Unii Europejskiej (ze wszystkimi jej podstawowymi organami – Radą Europy, Parlamentem Europejskim, Komisją Europejską, Komisją Unii Europejskiej oraz Trybunałem Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich).

Powstanie w latach 50tych XX wieku Wspólnot Europejskich motywowane było w największym stopniu potrzebą współpracy państw europejskich w dziedzinie produkcji i handlu. Z pierwotnych sześciu państw założycieli Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali (Francja, Niemcy, Włochy, Holandia, Belgia i Luksemburg) liczba krajów członkowskich Unii Europejskiej zwiększyła się obecnie do dwudziestu ośmiu. Związana z tym liczba dwudziestu czterech języków urzędowych UE powoduje, iż kwestia wielojęzyczności, pomimo, iż była ważnym elementem już od momentu powstania Wspólnoty, w dzisiejszych realiach stanowi szczególne wyzwanie. W ramach Unii podejmuje się

obecnie szereg działań mających na celu zwiększenie zrozumienia międzykulturowego. Jednym z nich jest wspieranie nauczania i upowszechniania języków państw członkowskich – mówią o tym artykuły 2. i 3. „Traktatu o Unii Europejskiej” i „Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej”.¹ Karta Praw Podstawowych UE w artykułach 21. i 22. wskazuje również na znaczenie poszanowania różnorodności językowej i otwartości na inne kultury.² Wielokulturowość i wielojęzyczność Unii jest z pewnością źródłem wielu pozytywnych zjawisk, związanych ze wzbogacaniem wzajemnych doświadczeń oraz otwierania się na siebie społeczeństw europejskich, z drugiej jednakże strony stanowi problem – mnogość języków europejskich w dużym stopniu utrudnia efektywną komunikację.

W myśl przepisów prawa Unii Europejskiej w każdym z 24 języków urzędowych można przysłać dokumenty do instytucji UE i w każdym z nich uzyskać odpowiedź. Przemawiając w Parlamencie Europejskim, posłowie mogą posługiwać się dowolnym językiem urzędowym Unii Europejskiej. W chwili ustanowienia Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej w 1958 roku tłumaczeń dokonywano w kombinacjach czterech języków: włoskiego, niemieckiego, francuskiego i niderlandzkiego. Postępujące rozszerzanie Wspólnoty o kolejne państwa członkowskie powodowało zwiększanie się liczby języków urzędowych i, co za tym następuje, ich kombinacji do tłumaczenia: w 1973 roku urzędowymi zostały języki angielski i duński, w 1981 grecki, w 1986 hiszpański i portugalski, w 1995 szwedzki i fiński, w 2004 słoweński, słowacki, polski, maltański, litewski, łotewski, węgierski, estoński i czeski, w 2007 rumuński, irlandzki i bułgarski, wreszcie w 2013 – chorwacki.

Wspomniana wcześniej zasada równości języków powinna powodować, iż każdy z nich jest w równym stopniu wykorzystywany w tworzeniu europejskiej dokumentacji, rzeczywistość pokazuje jednakże, iż nie jest to możliwe do zrealizowania. Komisja Europejska oficjalnie ogłasza, iż w celu oszczędności zaleca operowanie w ramach Unii trzema podstawowymi językami: angielskim, francuskim lub niemieckim, deklarując jednocześnie wsparcie dla polityki językowej zabezpieczającej interesy pozostałych dwudziestu jeden języków.³ W praktyce dokumenty w swojej pierwotnej wersji tworzone są najczęściej w jednym z czterech języków – angielskim, niemieckim, fran-

¹ *Unia Europejska. Wersje skonsolidowane Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Karta praw podstawowych Unii Europejskiej. Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej 2010*, s. 17 (źródło: europa.eu/pol/pdf/qc3209190plc_002.pdf – dostęp: 14.07.2014)

² *Ibidem*, s. 396

³ http://ec.europa.eu/languages/policy/language-policy/official_languages_en.htm [dostęp: 15.07.2015]

cuskim lub hiszpańskim i następnie dokonuje się ich przekładu na pozostałe języki urzędowe. Na tym tle interesująco prezentuje się procedura negocjacji treści dokumentów prawnych na poziomie międzynarodowym. W ich trakcie delegaci poszczególnych państw wykorzystują teksty we własnych językach, korygowane na bieżąco do momentu wypracowania wspólnego stanowiska, po którym poszczególne wersje językowe przed oficjalnym ogłoszeniem jako obowiązujące są porównywane pod kątem zgodności z aktualnym stanem prawnym.

Mnogość języków urzędowych Unii Europejskiej powoduje, iż jednym z największych wyzwań w procesie wzajemnej komunikacji między ich użytkownikami jest usprawnienie procesów przekładu. Jeżeli celem w procesie przekładu jest stworzenie takiego samego tekstu w każdym z 24 języków, to podstawowym sposobem na osiągnięcie tego celu jest daleko posunięta standaryzacja. Przejawia się ona w pierwszej kolejności w formie tekstów, w których poszczególne części (tytuł, nagłówki, akapity itd.) mają taki sam układ oraz są tak samo sformatowane od strony edycyjnej. Jest to jak najbardziej zrozumiałe i pożądane zjawisko. Załóżmy bowiem hipotetyczną (aczkolwiek realną z punktu widzenia codziennego funkcjonowania instytucji UE) sytuację, w której wielojęzyczny zespół ustala treść pewnego aktu prawnego – identyczny układ akapitów w tekście zdecydowanie ułatwia ich odnajdywanie w poszczególnych wersjach językowych i co za tym idzie omawianie/negocjowanie treści dokumentu.

Jednakże to, co jest interesujące w odniesieniu do rozważań w niniejszym tekście, to fakt, iż standaryzacja nie ogranicza się wyłącznie do strony formalnej dokumentów. Występuje ona również na poziomie językowym a efektem tego jest właśnie powstawanie tekstów hybrydowych. Przyjrzyjmy się zatem przykładowi, który zobrazuje zjawisko hybrydowości w tekstach UE.

Posłuży nam do tego dokument „REGULATION (EU) No 235/2014 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 11 March 2014 establishing a financing instrument for democracy and human rights worldwide” oraz odpowiadające mu teksty przekładu – chorwacki: „UREDBA (EU) br. 235/2014 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 11. ožujka 2014. o uspostavi Instrumenta financiranja za demokraciju i ljudska prava širom svijeta” oraz polski: „ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) NR 235/2014 z dnia 11 marca 2014 r. ustanawiające instrument finansowy na rzecz wspierania demokracji i praw człowieka na świecie”.

Pierwsza cecha świadcząca o hybrydowości pojawia się już podczas próby określenia z jakim rodzajem tekstu mamy do czynienia. Angielskie określenie *regulation* zawiera w sobie kilka znaczeń, w zależności od tego, w jakim

systemie polityczno-prawnym funkcjonuje. Najstarsza definicja tego pojęcia: „*a binding legal norm created by a state organ that intends to shape the conduct of individuals and firms*” (Orbach 2012: 6) dotyczy sytuacji, w której organ państwa wpływa na działalność osób lub instytucji. Nieco precyzyjniej można określić je jako „*(...) state intervention in the private domain, which is a byproduct of our imperfect reality and human limitations*” (Orbach 2012: 10), czyli sposób w jaki instytucje państwa interweniują w sferze prywatnej w celu wyeliminowania odkrytych w niej nieprawidłowości. *Regulation* może również odnosić się do pojęcia *delegated legislation*, definiowanego jako „*(...) law made by an executive authority under powers delegated from a legislature by enactment of primary legislation*”,⁴ będąc tym samym aktem prawnym powstałym na podstawie przekazania uprawnień legislacyjnych przez organ pierwotnie do tego uprawniony na rzecz innego organu.

Użyte w tekście chorwackim określenie *uredba* w języku chorwackim oznacza „*normativni akt državne uprave kojim se reguliraju odredbe zakona i njegovog izvršenje*” (Anić 2003: 1388), dotyczy zatem aktów normatywnych powstających na poziomie instytucji krajowych.

Polski termin *rozporządzenie* oznacza akt prawny wydawany „*przez organy wskazane w Konstytucji, na podstawie szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawie i w celu jej wykonania*”,⁵ również więc pierwotnie nie dotyczył sytuacji, w których dane prawo tworzone jest w instytucjach ponad poziomem krajowym.

Dla potrzeb funkcjonowania instytucji Unii Europejskiej oraz tworzenia w ramach ich działalności aktów prawnych wyżej wymienione terminy zyskały nowe znaczenia.

W analizowanym tekście pojęcie *regulation* odnosi się do znaczenia zdefiniowanego w „Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej”, którego artykuł 288 stanowi: „*To exercise the Union's competences, the institutions shall adopt regulations, directives, decisions, recommendations and opinions. A regulation shall have general application. It shall be binding in its entirety and directly applicable in all Member States. (...)*”⁶

Ponowne zdefiniowanie pojęcia *uredba* w chorwackim systemie prawnym spowodowało jego praktyczne zrównanie z aktami prawnymi na poziomie

⁴ Źródło: <http://www.parliament.uk/documents/commons-information-office/1014.pdf> [dostęp: 18.08.2014]

⁵ Źródło: <http://www.sejm.gov.pl/prawo/konst/polski/3.htm> [dostęp: 24.08.2014]

⁶ *Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the functioning of the European Union* (2010/C 83/01), Official Journal of the European Union C 83, Volume 53, 30 March 2010.

krajowym: „(...) uredbe imaju opću primjenu, u potpunosti su obvezujuće i izravno primjenjive u svim državama članicama. Takav izričaj daje uredba- ma obilježja općih normativnih akata, te ih se po tome može uspoređivati sa zakonima.” (Rodin, Čapeta 2008: 11)

Polski termin *rozporządzenie* w szerszym, europejskim ujęciu prawnym również zmienił znaczenie, dotyczy obecnie aktów prawnych o najszerszym zasięgu. Wspomniany już artykuł 288 „Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej” w polskiej wersji brzmi: „W celu wykonania kompetencji Unii instytucje przyjmują rozporządzenia, dyrektywy, decyzje, zalecenia i opinie. Rozporządzenie ma zasięg ogólny. Wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich Państwach Członkowskich. (...)”⁷

Mamy zatem obecnie do czynienia z sytuacją, w której zmiany w obrębie terminologii prawnej spowodowały powstanie tekstu, który zawiera w sobie istotny element o charakterze hybrydowym. Pierwotne znaczenia terminów w poszczególnych językach współlistnieją w analizowanym tekście, mogąc powodować u odbiorcy poczucie jego „niedopasowania” do kultury docelowej.

Wcześniejsze rozważania oraz podane przykłady pozwalają postawić hipotezę dotyczącą przyczyn występowania zjawiska hybrydowości w tekstach Unii Europejskiej. Założeniem do niej będzie rozróżnienie między *tekstem* a *dokumentem* poczynione przez J.C. Sagera (1997: 27). Cechą immanentną *tekstu* jest według Sagera zawarta w nim intencja komunikacyjna autora – tekst jest skierowany *do kogoś* i ma za zadanie spełnić określoną *funkcję komunikacyjną*. Intencja komunikacyjna może być zawarta w środkach językowych (wybór rodzaju tekstu, struktury składniowej, leksykalnej itd.) oraz określonej sytuacji komunikacyjnej – tekst powstaje w pewnych warunkach zewnętrznych a jego autor zakłada, że zostanie on w określony sposób odebrany. Tekst pozbawiony intencji komunikacyjnej pozostaje *dokumentem*.

Wydaje się, iż większość tekstów unijnych powstaje z myślą o natychmiastowym ich tłumaczeniu – od początku są zatem wynikiem pewnego kompromisu (zarówno kulturowego jak i językowego). Źródłowy tekst unijny w języku angielskim nie jest skierowany do Brytyjczyków, lecz do bliżej nieokreślonej grupy odbiorców posługujących się językiem angielskim. Jest zatem *dokumentem* – brak w nim cech charakterystycznych dla kultury źródłowej, pozbawiony jest niuansów językowych charakterystycznych dla języka angielskiego, zawiera natomiast liczne elementy stanowiące o jego hybrydowości.

⁷ Wersje skonsolidowane Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (2010/C 83/01), Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej C 83, Tom 53, 30 marca 2010.

BIBLIOGRAFIA

Jerzy BARTMIŃSKI, 2004: Tekst jako przedmiot tekstologii lingwistycznej. *Współczesna polszczyzna. Wybór opracowań. Tekstologia. Część pierwsza*. Ed. Jerzy Bartmiński, Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej.

Teun Adrianus VAN DIJK, 2001: *Dyskurs jako struktura i proces*. Przeł. G. Grochowski. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Bożena WITOSZ, 2004: Tekst i/a gatunek. Jeden czy dwa modele? *Gatunki mowy i ich ewolucja. Tekst a gatunek*, t. 2. Ed. Danuta Ostaszewska. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Barak ORBACH, 2012: *What Is Regulation?* *Yale Journal on Regulation Online* 30/1.

Juan C. SAGER, 1997: Text Types and Translation. *Text Typology And Translation*. Ed. A. Trosborg. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.

Anna TROSBORG, 1997: *Text typology and translation*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.

Maria WOJTAK, 2004: *Gatunki prasowe*. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej.

Urszula ŻYDEK-BEDNARCZUK, 2001: Typy, odmiany, klasy tekstów. W poszukiwaniu kryteriów, *Stylistyka a pragmatyka*. Ed. Bożena Witosz, Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

HIBRIDNOST V PRAVNIH BESEDILIH EVROPSKE ZVEZE – POSKUS ANALIZE

V zadnjih desetletjih je na področju raziskav tipologije besedil dosežen velik napredek, kljub temu pa ostajajo odprta številna vprašanja. Kakšne so medsebojne povezave med žanrom in vrsto besedila ter zvrstjo jezika? Na podlagi katerih meril lahko uvrstimo besedilo v določen žanr? Ali so ta merila znojtrajbesedilne narave ali pa jih je potrebno iskati tudi zunaj besedila? Ali se lastnosti žanrov razlikujejo glede na kulturo, v kateri je nastalo besedilo? Kako kultura izvirnega besedila vpliva na lastnosti žanra?

Pravno delovanje Evropske zveze zahteva, da njene članice pogosto določajo medsebojna razmerja v pisnih besedilih; pri tem uporabljajo v pravnih besedilih zahteven strokovni in znanstveni jezik – večinoma gre za zapisana besedila. Pravna besedila je zato potrebno prevajati v vse uradne jezike Evropske zveze, če pa so mednarodno pomembna, tudi v druge svetovne jezike.